

PREMAGOVANJE STRAHU PRED NASTOPANJEM

ANJA STOPAR

Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta, Maribor, Slovenija
anja.stopar1@student.um.si

Poglavje se osredotoča na prepoznavanje in razvoj glasbeno nadarjenih učencev ter pomen prilagojenega poučevanja za njihov napredek. Obravnavane so značilnosti glasbene nadarjenosti, proces identifikacije ter vloga učiteljev in staršev pri spodbujanju potencialov teh otrok, saj prilagojena podpora spodbuja motivacijo učencev, njihov glasbeni izraz in akademske dosežke. Ponujeni so primeri individualiziranih pristopov, kot so diferencirane naloge, obogatitveni programi in mentorstvo, ter vključevanje kakovostnih glasbenih dejavnosti, kot so improvizacija, ustvarjalno petje in glasbene igre. Poglavje opozarja tudi na tveganje preobremenjenosti učencev in poudarja pomen uravnoteženega pristopa, ki spoštuje njihove osebne meje. Sistematičen pristop k izobraževanju glasbeno nadarjenih omogoča razvoj njihovih ustvarjalnih in intelektualnih potencialov ter prispeva k celostni osebni rasti.

DOI

[https://doi.org/
10.18690/um.pef.3.2025.51](https://doi.org/10.18690/um.pef.3.2025.51)

ISBN

978-961-286-993-9

Ključne besede:

glasbena nadarjenost,
razvoj glasbenih
potencialov,
ustvarjalno izražanje,
obogatitveni programi,
individualizirano
poučevanje

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.pef.3.2025.51](https://doi.org/10.18690/um.pef.3.2025.51)

ISBN
978-961-286-993-9

Keywords:
musical giftedness,
development of musical
potential,
creative expression,
enrichment programs,
individualized teaching

WORKING WITH MUSICALLY GIFTED STUDENTS

ANJA STOPAR

University of Maribor, Faculty of Education, Maribor, Slovenia
anja.stopar1@student.um.si

This chapter focuses on the identification and development of musically gifted students, emphasizing the importance of tailored teaching approaches for their progress. It examines the characteristics of musical giftedness, the identification process, and the role of teachers and parents in nurturing these students' potential. Individualized support enhances their motivation, musical expression, and academic achievement. Examples of personalized approaches, such as differentiated tasks, enrichment programs, and mentorship, are provided, alongside the integration of quality musical activities, including improvisation, creative singing, and musical games. The chapter also addresses the risks of overburdening students, emphasizing the importance of a balanced approach that respects their personal boundaries. A systematic approach to educating musically gifted students fosters the development of their creative and intellectual potential, contributing to their holistic personal growth.

University of Maribor Press

1 Uvod

Glasbena nadarjenost predstavlja kompleksno kombinacijo prirojenih sposobnosti, kot so posluš za ton, ritem in harmonijo, ter ustvarjalnih in interpretativnih veščin. Te sposobnosti se pogosto začnejo kazati že v zgodnjem otroštvu, zato je zgodnja prepoznavna ključna za njihov razvoj. Učitelji in starši imajo pri tem ključno vlogo, saj lahko z individualiziranimi pristopi, kot so obogatitveni programi, mentorstvo in ustvarjalne glasbene dejavnosti, podprejo otrokov potencial. Tema je še posebej aktualna v času, ko izobraževalni sistemi vse bolj prepoznavajo pomen prilagojenega poučevanja za celostni razvoj učencev. Poglavje se osredotoča na vprašanje, kako učitelji prepoznavajo glasbeno nadarjene učence in katere strategije uporabljajo za spodbujanje njihovega napredka. Poudarjena je tudi potreba po ravnovesju med razvojem glasbenih sposobnosti in preprečevanjem preobremenjenosti, kar prispeva k dolgoročnemu uspehu in zadovoljstvu učencev.

2 Delo z glasbeno nadarjenimi učenci

Nadarjeni učenci izkazujejo visoke dosežke ali potenciale na intelektualnem, ustvarjalnem, akademskem, vodstvenem ali umetniškem področju (Žagar idr., 1990, v Ograjšek, Balažič in Mithans, 2022). Glasbena talentiranost je opredeljena kot preplet visoko nadpovprečnih glasbenih sposobnosti, ustvarjalnosti, izvedbenih spretnosti, znanja in drugih značilnosti, ki skupaj omogočajo celostni pristop k njenemu razumevanju. Definiranje te talentiranosti je zahtevno zaradi nejasne terminologije, različnih raziskovalnih pristopov in pomanjkanja enotnih kriterijev za ocenjevanje in uporabo glasbenih testov (Kovačič, 2016). Glasbena nadarjenost, ki je odvisna od kombinacije sposobnosti, čustvenih in intelektualnih lastnosti, se lahko pokaže že pri treh letih. Prepoznavanje vključuje teste strokovnjakov, medtem ko učitelji z individualiziranimi dejavnostmi podpirajo njihov razvoj (Kragović in Milić, 2023). V Sloveniji so bile uvedene nacionalne smernice za prepoznavanje glasbeno nadarjenih otrok, ki poudarjajo vključevanje kakovostnih dejavnosti, alternativno ocenjevanje ter sodelovanje šole, družine in okolja. Ključni sta usposobljenost učiteljev in finančna podpora za prilagojeno poučevanje (Žnidaršič, Sicherl Kafol in Denac, 2021). Učinkoviti pristopi vključujejo prilagojene učne načrte, obogatitvene programe in mentorstvo. Fleksibilen učni načrt, ki spodbuja raziskovanje in globlje razumevanje, je bistven za razvoj nadarjenih učencev, pri čemer morajo učitelji upoštevati njihove individualne potrebe (Erdeš Babić in Mirosavljević, 2021). Glasbena vzgoja vključuje petje, igranje, poslušanje in ustvarjalnost, kar omogoča

razvoj estetike, domišljije in ustvarjalnega izražanja. Nadarjeni učenci naj sodelujejo v zahtevnejših dejavnostih, ki spodbujajo njihov potencial in povezanost z glasbo (Kragović in Milić, 2023). Pri delu z nadarjenimi učenci pa ne smemo pozabiti na preprečevanje preobremenjenosti in zagotavljanje podpore (López-Íñiguez in McPherson, 2023).

2.1 Primeri dobrih praks pri delu z glasbeno nadarjenimi učenci

V nadaljevanju so predstavljeni primeri dobrih praks, ki jih učitelji lahko uporabijo pri delu z glasbeno nadarjenimi učenci:

- Igranje otroških glasbil: učitelji naj spodbujajo igranje na Orffova glasbila, improvizacijo in ustvarjanje melodij. Organizirani tečaji in manjše skupine omogočajo učencem individualno in skupinsko ustvarjanje ter predstavitev svojih dosežkov, kar pozitivno vpliva na motivacijo in prihodnje poklicne ambicije (Kragović in Milić, 2023; Reis, Renzulli in Renzulli, 2021).
- Glasbene igre: te igre povezujejo glasbo z dejanji, kot so petje, igranje in dramatizacija. Prilagojene so starosti in ciljem ter učencem pomagajo pri razvijanju koordinacije, socializacije in doživljanju glasbe (Kragović in Milić, 2023).
- Igre, v katerih učenci z gibi opišejo pesem: učenci z gibi izražajo besedilo pesmi v skladu z ritmom, tempom in melodijo. Takšne igre razvijajo sposobnost izražanja in povezovanja glasbe z gibanjem (Kragović in Milić, 2023).
- Igre z instrumentalno spremljavo: te igre razvijajo ritem, gibalno koordinacijo in aktivno poslušanje. Učenci ponavljajo preproste koreografije, najprej brez, nato z glasbeno spremljavo, kar krepi njihove glasbene in socialne veščine (Kragović in Milić, 2023).
- Glasbene dramatizacije: gre za zahtevne igre, ki povezujejo več učnih področij. Učenci sodelujejo pri pripravi pesmi, gibov, scene in kostumov, kar zahteva timsko delo ter spodbuja ustvarjalnost in estetsko občutenje (Kragović in Milić, 2023).
- Didaktične glasbene igre: te igre imajo ustaljena pravila, ki spodbujajo nezavedno usvajanje glasbenih konceptov, kot sta ritem in melodija, ter razvijajo glasbene sposobnosti učencev (Kragović in Milić, 2023).

- Ustvarjalno petje: spontano petje krepi otrokovo muzikalnost, samozavest in socialno sodelovanje. Učitelji naj učence spodbujajo k izražanju skozi petje (Kragović in Milić, 2023).
- Improvizacija gibov in ritmične spremljave: pri improvizaciji gibov učenci med petjem ali poslušanjem ustvarjajo ustrezne gibe, medtem ko pri ritmični spremljavi oblikujejo ritmične vzorce za znane pesmi. To spodbuja kreativnost in sodelovanje (Kragović in Milić, 2023).
- Umetniško izražanje pod vplivom glasbe: učenci ob poslušanju glasbe likovno izražajo svoje vtise, kar krepi estetsko dožemanje in ustvarjalnost (Kragović in Milić, 2023).
- Uporaba programske opreme: programi, kot so Audacity, Sibelius in Finale, omogočajo otrokom razvijanje tehničnih in ustvarjalnih veščin z ustvarjanjem, urejanjem in zapisovanjem glasbenih idej (Schroth, Helfer in Dammers, 2009).

3 Zaključek

Prepoznavanje in podpora glasbeno nadarjenim učencem sta ključna za njihov ustvarjalni in akademski napredek. Individualizirani pristopi, kot so obogatitveni programi, mentorstvo in kakovostne glasbene dejavnosti, spodbujajo njihov potencial ter omogočajo celosten razvoj. Prilagoditve pouka, usposobljenost učiteljev in sodelovanje z družino ter širšim okoljem so pomembni za zagotavljanje ustreznih učnih pogojev. Priporočljivo je, da izobraževalne ustanove spodbujajo zgodnje vključevanje glasbeno nadarjenih otrok v glasbene aktivnosti ter uporabo sodobnih orodij, kot so glasbena programska oprema, za nadaljnji razvoj njihovih talentov. Pomembno je ohranjati ravnovesje med spodbujanjem sposobnosti in preprečevanjem preobremenjenosti, kar zagotavlja kakovosten razvoj glasbeno nadarjenih učencev.

Literatura

- Erdeš Babić, N. in Miroslavljević, A. (2021). Possibilities of implementing effective methods in working with gifted students. *Acta Iadertina*, 18(1), 47–73. doi: 10.15291/ai.3400
- Kragović, T. in Milić, D. (2023). The role of teachers in the identification and support of musically gifted students. *Knowledge – International Journal*, 61(2), 377–382.
<https://ikm.mk/ojs/index.php/kij/article/view/6430>

- Kovačič, B. (2016). *Značilnosti glasbeno talentiranih učencev na razredni stopnji osnovne šole* [Doktorska disertacija, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta]. PeFprints. <http://pefprints.pef.uni-lj.si/3710/>
- López-Íñiguez, G. in McPherson, G. E. (2023). Caring approaches to young, gifted music learners' education: a PRISMA scoping review. *Frontiers in Psychology*, 14. doi: 10.3389/fpsyg.2023.1167292
- Ograjšek, S., Balažic, N. in Mithans, M. (2022). Učiteljevo pridobivanje znanja v kontekstu poučevanja nadarjenih učencev. *Andragoška spoznanja*, 28(1), 117–132. doi: 10.4312/as/10419
- Reis, S. M., Renzulli, S. J. in Renzulli, J. S. (2021). Enrichment and gifted education pedagogy to develop talents, gifts, and creative productivity. *Education Sciences*, 11(10). doi: 10.3390/educsci11100615
- Schroth, S. T., Helfer, J. A. in Dammers, R. (2009). Using technology to assist gifted children's musical development. *Gifted Child Today*, 32(2), 54–61. <https://doi.org/10.4219/gct-2009-877>
- Žnidaršič, J., Sicherl Kafol, B. in Denac, O. (2021). Preschool teachers and musically gifted children in Slovene kindergartens. *Metodiški ogledi*, 28(2), 221–245. doi: 10.21464/mo.28.2.4